

2023-07-09

Szanowna Pani

Elżbieta Witek

Marszałek Sejmu RP

Wielce Szanowna Pani Marszałek!

W imieniu Komitetu Nauk Pra i Protohistorycznych Polskiej Akademii Nauk zwracam się z uprzejmą prośbą o wstrzymanie prac nad *Ustawą o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (projekt z dnia 5 czerwca 2023). Zmienia ona w sposób zasadniczy stan prawny związany z poszukiwaniami zabytków archeologicznych nie dając gwarancji zachowania minimalnego nadzoru nad dziedzictwem archeologicznym. Dotychczasowy głos środowiska archeologów polskich nie został wzięty pod uwagę. Nowelizowana ustawa wyraźnie zabezpiecza interesy środowiska detektorystów. Proponowane rozwiązania spowodują nieodwracalne szkody (zniszczenia) w szeroko rozumianej substancji zabytkowej, nie tylko stanowisk archeologicznych. Spowodują destabilizację, a nawet paraliż, działalności służb konserwatorskich obciążonych nowymi obowiązkami. Trzeba się też liczyć z dodatkowymi wydatkami budżetowymi (gwarancja wysokich nagród za znaleziska archeologiczne, która może stać się źródłem zarobku, a tym samym motywacją do intensyfikacji poszukiwań).

Komitet Nauk Pra- i Protohistorycznych apeluje o niepodejmowanie decyzji w tak bardzo ekspresowym tempie, bez rzetelnej dyskusji środowiskowej. Uważamy, że nie ma obecnie potrzeby tak nagłej zmiany dotychczasowych przepisów (vide! zmienione rozporządzenie MKiDN z 2018 roku, tekst jednolity z 2021), wypracowanych na drodze kompromisu środowiskowego, które umożliwiają przecież poszukiwania wszystkim spełniającym obowiązujące kryteria oraz zabezpieczają interes Państwa. Dotyczy on ustawowego obowiązku ochrony dziedzictwa kulturowego, ze specyfiką artefaktów archeologicznych włącznie, pilnowania własności Skarbu Państwa (są nimi wszystkie źródła archeologiczne), respektowania międzynarodowych uregulowań prawnym ratyfikowanych przez nasz kraj.

W załączeniu obszerne wyjaśnienia zawierające analizę stanu obecnego i omówienie skutków ewentualnej zmiany przepisów przygotowane dla KNPIP PAN.

Z wyrazami szacunku

prof. dr hab. Sylwester Czopek

Przewodniczący Komitetu Nauk Pra- I Protohistorycznych PAN

Do wiadomości:

Prof. dr hab. Piotr Gliński – Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Przewodniczący Komisji Kultury i Środków Przekazu

Posłowie – członkowie Komisji Kultury i Środków Przekazu